

ژرژ باتای

اقتصاد عام

ترجمه‌ی زهره اکسیری
و پیمان غلامی

www.ketab.ir

به قلم ژرژ باتای
www.ketab.ir
چهار جلد به خط عربی
فصل سوم از این اقتصاد عام
بکدام روش ارزیابی است

۹۰ سالگی

سرشناسه: باتای، ژورژ، ۱۸۷۴-۱۹۶۲ م.

Bataille, Georges

عنوان و نام پدیدآور: اقتصاد عام (کتاب) / ژورژ باتای؛ ترجمه‌ی زهره اکسیری، پیمان غلامی

مشخصات نشر: تهران: نشر چشمه، ۱۳۹۳

مشخصات ظاهری: ۹۴ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۲۹-۲۳۲-۲

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

یادداشت: بخشی از کتاب حاضر ترجمه‌ی قسمت دوم از کتاب اول کتاب "Part

"maudite" است که از متن انگلیسی با عنوان "The accurate shape of an Essay

on General Economy به فارسی برگردانده شده است.

یادداشت: چاپ قبلی: پهنکار، ۱۳۹۱.

موضوع: اقتصاد

شناسه‌ی افزوده: اکسیری، زهره، ۱۳۶۲ - مترجم

شناسه‌ی افزوده: غلامی، پیمان، ۱۳۶۵ - مترجم

رده‌بندی کنگره: ۲۱۳۹۳ ب۸ الف / HB۱۷۹

رده‌بندی دیویی: ۳۳۰

شماره‌ی کتاب‌شناسی ملی: ۳۴۷۷۲۰۹

ردمبندی نشر چشمه: علوم انسانی - اقتصاد

اقتصاد عام ژوژ باتای

ترجمه‌ی زهره اکسیری و پیمان غلامی

ویراستار: عباس ارض‌پیم

لیتوگرافی: هماگرافیک

چاپ: حیدری

تیراژ: ۵۰۰ نسخه

چاپ اول نشر چشمه (چاپ دوم کتاب): پاییز ۱۳۹۸، تهران

ناظر فنی: چاپ: یوسف امیرکیان

حق چاپ و انتشار محفوظ و مخصوص نشر چشمه است.

رخونه اقتباس و استفاده از این اثر، مشروط به دریافت اجازه‌ی کتبی ناشر است.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۲۹-۲۳۲-۲

دفتر مرکزی نشر چشمه: تهران، خیابان کارگر شمالی، تقاطع بزرگراه شهید گمنام، کوچه‌ی چهارم، پلاک ۲. تلفن: ۸۳۳۳۶۰۰ — کتاب فروشی نشر چشمه‌ی کریم‌خان: تهران، خیابان کریم‌خان زند، نبش میرزای شیرازی، شماره‌ی ۱۷. تلفن: ۸۸۹۰۷۰۶ — کتاب فروشی نشر چشمه‌ی کورش: تهران، بزرگراه ستاری شمال، نبش خیابان پیامبر رزق، مجتمع تجاری روش، طبقه‌ی پنجم، واحد ۴. تلفن: ۴۴۹۷۱۹۸۸ — کتاب فروشی نشر چشمه‌ی آرد: تهران، پلنکس (غرب)، بلوار فرحزادی، نرسیده به بزرگراه نیایش، خیابان حافظی، نبش خیابان فخارمقدم، مجتمع تجاری آرن، طبقه‌ی ۷. تلفن: ۷۵۹۳۵۴۵۵ — کتاب فروشی نشر چشمه‌ی بابل: بابل، خیابان شریعتی، روزی شینی‌سرا، بابل. تلفن: ۳۲۴۷۶۵۷۱ (۰۱۱) — کتاب فروشی نشر چشمه‌ی پریس: تهران، پاسداران، نبش گلستان یکم، مجتمع پریس، طبقه‌ی دوم. تلفن: ۹۱۰۱۲۵۸ — کتاب فروشی نشر چشمه‌ی کارگر: تهران، میدان مارگ شمالی، تقاطع بزرگراه شهید گمنام، کوچه‌ی چهارم، پلاک ۲. تلفن: ۸۸۳۳۳۵۸۳ — کتاب فروشی نشر چشمه‌ی دلشدگان: مشهد، بلوار وکیل آباد، بین وکیل آباد ۱۸ و ۲۰ (بین هفت‌تیر و هنرستان)، پلاک ۱۱. تلفن: ۳۸۶۰۸۵۸۷ (۰۵۱) — کتاب فروشی نشر چشمه‌ی آفتاب: اراک، خیابان شهید بهشتی، سواره اراک، خیابان ش. رایبی، پلاک ۶۷۸۴. تلفن: ۳۲۲۳۶۶۰۸ (۰۸۶)

www.cheshmeh.ir

cheshmehpublication

cheshmehpublication

پخش کتاب چشمه: تلفن: ۷۷۷۸۸۵۰۲

فهرست

یادداشت مترجم	۷
فصل اول: الحارثی رینه گری	۳۱
یک. تبیینی اصل سودمندی کلاسیک	۳۱
دو. اصل اثر	۳۴
سه. مبادله، هزینه‌ی فعال، غیرتولیدی	۳۸
چهار. هزینه‌گری کارگری طبقاتی ثروتمند	۴۳
پنج. پیکار طبقاتی	۴۶
شش. مسیحیت و انقلاب	۴۹
هفت. نافرمانی واقعیت‌های مادی	۵۲
فصل دوم: اصل اقتصاد عام	۵۵
یک. وابستگی اقتصاد به گردش انرژی روی کره‌ی زمین	۵۵
دو. ضرورت اتلاف انرژی اضافه‌ای که نمی‌تواند برای رشد یک نظام استفاده شود	۵۷
سه. فقر ارگانیزم‌ها یا نظام‌های محدود و ثروت اضافه‌ی طبیعت زنده	۵۸
چهار. جنگ به مثابه‌ی هزینه‌گری فاجعه‌برانگیز انرژی اضافه	۶۰
فصل سوم: قوانین اقتصاد عام	۶۵
یک. وفور انرژی زیست‌شیمیایی و رشد	۶۵

- ۶۶ دو. محدودیت‌های رشد
- ۶۸ سه. فشار
- ۷۰ چهار. اولین اثر فشار: انبساط
- ۷۰ پنج. دومین اثر فشار: بر باد دادن یا تجمّل
- ۷۲ شش. سه تجمّل طبیعت: خوردن، مرگ و تولیدمثل جنسی
- ۷۴ هفت. انبساط از خلال کار و فن‌آوری و تجمّل انسان
- ۷۷ هشت. سهم ملعون
- ۷۸ نه. تقابل نظرگاه «عام» با نظرگاه «خاص»
- ۸۰ ده. راه‌های اقتصاد عام و «خودآگاهی»
- پیوست: «معی» انتای به اصل متافیزیکی اقتصاد حمله
- ۸۳ کرد / ژان برتریه
- ۸۳ درآمد
- ۸۴ اصل بنیادین
- ۸۷ قدرت و اغواگری
- ۸۸ باتای نسخه‌ای «طبیعی‌شده» ر مارسل موس ارائه کرده است
- ۹۱ واژه‌نامه
- ۹۳ کتاب‌شناسی

یادداشت مترجم

یک

فهم هستی‌شناسی و روش‌شناسی ژرژ باتای بدون فهم مبحث «اقتصاد عام» ناممکن است. به جرئت می‌توان گفت همه‌ی مباحثی که او مطرح کرده است (فلسفه، اقتصاد، سیاست، هنر، هنرستان، نظر، هی ادبی و غیره) از بنیان، وام‌دار نظریه‌ی بی‌بدیل او در باب اقتصاد است؛ بحثی که در اثر سه‌جلدی سهم‌معلوم^۱ به تفصیل به آن پرداخته می‌شود. مسئله‌ی مهم این جاست که اقتصاد برای باتای صرفاً به معنای اقتصاد در مقام «ارز» نیست که با ثروت (و مباحث مرتبط با آن همچون تولید، توزیع، برار، مالکیت، ارزش، سود، استفاده، مصرف، پول، کنترل، مالیات، مبادله، ارزش، مزود، انباشت، مصرف و غیره) گره خورده باشد. اقتصاد نزد او همه‌ی این مباحث را در بر می‌گیرد، اما توأمان به فراسوی فهم کلاسیک از مفهوم اقتصاد می‌رود. این کار نیز در راستای بسط همین ایده، یعنی فهم دقیق چشم‌انداز اقتصاد عام، شکل گرفته است.

1. Georges Bataille. *The Accursed Shared, An Essay on General Economy*, Volumes I: Consumption, Volumes II: The History of Eroticism, & Volume III: Sovereignty. Robert Hurlay. New York: Zone Books, 1991.

جغرافیای کتاب حاضر را مقدمه‌ای توصیفی از مترجمان اثر، سه فصل از کتاب *سهم ملموع* و یک مؤخره از ژان بودریار شکل می‌دهد. فصل اول (انگاره‌ی هزینه‌گری)^۱ مقاله‌ی بسیار مهمی است که باتای آن را در سال ۱۹۳۳ منتشر کرد و به روایتی هم نخستین مقاله‌ی نظری مهم او به حساب می‌آید و هم اولین اثری است که به‌واقع پایه‌های فلسفی تفکر او را در سال‌های آینده بنیان نهاد. با وجود این که این مقاله از بسیاری جهات خام‌دستانه است و فهم نامناسب و عجیب و مریزی از اقتصاد سیاسی مارکس دارد و در آن واحد، گوشه‌چشمش نیز به نظریه‌ی ادیپ نزد فروید معطوف کرده است، اما نیروگذاری ایده‌های به‌ساز پیش پا نهاده‌اش به حدی هستند که دُلوز و گتاری در کتاب *هیدئوپ* به‌صراحت اعتراف می‌کنند فهم آن‌ها از بدن بدون اندام به مثابه‌ی سطحی ضدتولیدی معادل است با همان فهم باتای از هزینه‌گری‌های غیرتولیدی در این مقاله.^۲ ضمن آنکه فهم باتای از اقتصاد پماهو در مجموعه‌آثارش با فهم دُلوز و گتاری از بدن به‌مود، آثار مشترک‌شان کاملاً منطبق است.

در این نوشته، فهم باتای از سرمایه‌های مهمی چون سودمندی، غایت (هدف) و ارزش مصرف آشکارا خصیصه‌ای طبیعی دارد و مشخصه‌ی تکیه بر ارزش مصرف در کار مارکس را ابتدا در نمی‌یابیم، اما در عرض نشان‌مان می‌دهد

1. Georges Bataille, *Excess: Selected Writings 1927-1939*. Allan Stockl, Carl R. Lovitt, & M. Leslie. *Theory and History of Literature*, Volume 14. Minnesota University of Minnesota Press, Minneapolis, 10th Edit, 2004. pp. 116-129

2. Gilles Deleuze & Felix Guattari. *Anti-Oedipus*. Rubert Hurley, Mark Seem, & Helen R. Lane. New York: University of Minnesota Press, 2000. pp. 4.

«وقتی ژرژ باتای از تعدیل هزینه‌ها، هزینه‌گری‌های غیرتولیدی یا مصرف‌ها در اتصال با انرژی طبیعی سخن می‌گوید این هزینه‌گری‌ها یا مصرف‌ها بخشی از حیطه‌ی فرضاً مستقل تولید انسانی نیستند زیرا آن حوزه‌ی تولید انسانی با "امر مفید" تعیین می‌شود پس هزینه‌گری‌ها و مصرف‌ها با آن چیزی سروکار ندارد که ما تولید مصرف می‌خوانیم»

۳. ژان بودریار، در حالی که معتقد است ارزش مصرف از راه مرگ بلافصل ارزش مبادله تحصیل نمی‌شود به تأسی از باتای مرکب اشتباهی مشابه می‌شود و ارزش مبادله را تنها به بهای نابودی ارزش مصرفه نابود می‌کند. گرچه باید اشاره کرد که بسیاری از متفکرین فلسفه‌ی معاصر نیز، چه مارکسیست و چه غیر آن، ارزش مصرف ←

فیلسوفی در حال زاده شدن است که سرتاسرِ روش‌شناسی‌اش را بر شدت، افراط، زیاده‌روی، تولیدِ فزونی و در نتیجه ایجادِ تفاوت سوار کرده است.

۱۶ سال پس از نگارشِ انگاره‌ی هزینه‌گری، باتای منسجم‌ترین اثرِ نظری زندگی‌اش را به نام سهمِ ملعون در سه جلد و تنها پنجاه نسخه در سال ۱۹۴۹ منتشر می‌کند. او طی این سال‌های طولانی آثار بسیاری (همچون تجربه‌ی درونی، مجرم، درباره‌ی نیچه، مادام ادوارد، کثیف، روش‌های تأمل، نفرت از شهر، دوستی، آرک‌آنجلیک، خُرد و غیره) را به چاپ می‌رساند که به لحاظِ مفهوم‌پردازی و نیز روش‌شناسی اساساً به سهمِ ملعون وابسته‌اند و کارِ سازمان‌دهی گروه‌ی فلسفی، جامعه‌شناختی، پژوهشی و سیاسی بسیاری را بر عهده می‌گیرند. «نقشه‌ی کمونیست‌های دموکرات، جبهه‌ی مردمی، گروه ضدحمله (پاتک)، مخفی‌آسفال، گروه جامعه‌شناسی فرانسه، مجله‌ی انتقادی کریتیک، مجموعه مستندات و غیره. او در این دوره به چهره‌ای کاملاً شناخته‌شده (و در عین حال، ناشناخته) در اروپا تبدیل می‌شود که نه فقط مورد توجه چهره‌های فرانسوی مشهور دورانِش چون کوزو، هیولیت، سارتر، کلسوفسکی، برتون، بلاتشو، مارسل، گاندیلاک، مَرن، مسینیون و لکان قرار می‌گیرد، بلکه فرانکفورتی غربی هم چون والتر بنیامین و نیز به سوی خود جلب می‌کند.

باتای بیش از هر کسی یک دوست است؛ دوستی که رسوایی‌های یک دوست را درمی‌یابد: «هستنده‌ها، به خارج از خودشان تمایل دارند و تبت

→ رانه «مشخصه‌ی تکنیک کالاه»، بل «خصیصه‌ی طبیعی آن» در نظر می‌گیرند تنها می‌توان از یک سو به پی‌یر کلسوفسکی (در کتاب وجه رایج) و از سوی دیگر به آنتونیو نگری و مایکل هارت (آنتونومیسم ایتالیایی) اشاره کرد که با حفظِ مشخصه‌ی تکنیکِ ارزشِ مصرفه مرگِ ارزشِ مبادله را رقم می‌زنند به هستی‌شناسی اسپینوزایی - نیچله‌ای پایبند می‌مانند و مارکس را با روش‌شناسی‌هایی غیرهنگلی، با نابه‌هنگامی‌ها و با عدمِ عاملیتی تاریخی تا تحققِ امرِ مشترکِ یاری می‌کنند نتیجه‌ی بسیار مهم آن که هر فهمِ طبیعی از ارزشِ مصرف آن را به یک خصیصه‌ی کالایی فرو می‌کاهد حال آن که ارزشِ مصرفِ مارکسی نه خصیصه بلکه مشخصه یا سرشت‌نامه است از این حیثه تکنیک بودنِ ارزشِ مصرف در کارِ مارکس مشخصه‌ی ذاتی کالاست و نه خصیصه‌ی عارضی.

تهدید از هم‌پاشیدگی خود را به خطر می‌اندازند. این بدان خاطر است که ناب‌ترین هستند؛ گنداب‌های حسّانیت^۱ را نادیده نمی‌گیرند... آن‌ها در نهایتِ بیزاری به آن‌چه دیگری فرسوده‌اش می‌کند پی می‌برند.^۲ دریدا، باتای و بلانشور را دو دوستِ افسانه‌ای قرنش می‌نامد، و دوستی میانِ باتای و بنیامین، با وجود همه‌ی اختلاف‌های نظری، تا زمانِ مرگِ بنیامین به درازا می‌انجامد: بنیامین کتابِ پروژه‌ی پاساژها، مجموعه‌ی مهمِ نامه‌نگاری‌هایش با آدورنو، که و چند اثر منتشر نشده‌ی دیگرش را به باتای می‌سپارد و مدتی بعد در مرزهای اروپا و فرانسه از دنیا می‌رود. مسئله‌ی مهمِ این جاست که مفهومِ دوستی نیز از خلال چشم‌اندازِ اقتصادِ عام می‌گذرد.

نفرتِ باتای «شاعر همان باری را دارد که نفرتِ او از ارزشِ مبادله در کاپیتالیسم؛ و این دو خود معادلِ نفرتِ باتای از اقتصادِ محصورِ طبقاتِ مرفه جامعه‌اند. در کار باتای حرافیمِ تعالی و درون‌ماندگاری، معنا، دانش، هستی و نیستی، عشق، دوستی، شهرت، یا حاکمیت، قربانی‌گری یا ایثار، شعر، سیاست، جامعه و اجتماع، شیوه‌ی تأمل و هر نمونه‌ی دیگری نیز مستقیماً به فهمِ ایده‌ی اقتصادِ عام گره خورده است. از این رو باید بر ادعای رولان بارت صحنه گذاشت که مواجهه با هر اثری از باتای به معنای مواجهه با یک متن است: «... متن در ادبیات (ی شایسته) منقبت نمی‌شود؛ نمی‌توان آن را در قالبِ سلسله‌مراتب یا حتا در تقسیم‌بندی سلسله‌ای از آن‌ها محدود کرد. برعکس (یا دقیقاً) آن‌چه متن را برمی‌سازد نیروی واژگانی است نسبت به طبقه‌بندی‌های قبلی است. چگونه نویسنده‌ای چون ژرژ بادی را طبقه‌بندی می‌کنید؟ رمان‌نویس؟ شاعر؟ مقاله‌نویس؟ اقتصاددان؟ فیلسوف؟ عارف؟ پاسخ چنان دشوار است که دست‌اندرکارانِ ادبی معمولاً ترجیح می‌دهند

1. sensuality

2. Georges Bataille. *The Unfinished System of Nonknowledge*. Michelle Kendall & Stuart Kendall. Minnesota: Minneapolis, 2001. p. 30.

باتای را فراموش کنند، کسی که در واقع شاید به طور پیوسته فقط یک متن را می‌نوشت.^۱ این تک‌متن باید بی‌شک مبتنی بر چشم‌انداز باشد؛ یک هستی‌شناسی فاقد هر گونه معرفت‌شناسی: چشم‌انداز اقتصاد عام، یا همان چشم‌انداز گرای نیروهای متفاوت، اشتدادی و فزون‌خواه، یعنی آن‌جا که چشم‌انداز اقتصاد عام سوژگی‌های متفاوت و متفاوت‌شونده را تولید می‌کند، و نه این‌که سوژه‌ها سازندهی چشم‌اندازی باشند که، به قول باتای، هیچ نیست مگر اقتصادی محصور.

اصل‌های دوم (معنای اقتصاد عام) و سوم (قوانین اقتصاد عام) کتاب حاضر، فصل‌های این و دوم کتاب سهم ملعون را پوشش می‌دهند. این دو فصل ایده‌های عام کتاب، در فصل یکم (انگاره‌ی هزینه‌گری) را دقیق‌تر از قبل صورت‌بندی می‌کنند. به بیان دیگر، تئوتوی ایده‌ی اقتصاد عام را درمی‌آورند. یک پیوست نیز به کتاب افزوده‌ایم؛ مقاله‌ی مهمی از ژان بودریار به نام «وقتی باتای به اصل مسئله‌ی اقتصاد حمله کرد»^۲، که نسبت باتای در قبال فهم معمول از اقتصاد سیاسی، و خصوصاً اقتصاد سیاسی مارکس، را روشن می‌کند. بودریار گرچه کار باتای را هم بر سازنده‌ی نیروی اسطوره‌ای نوشتار می‌داند و هم از تفکری بی‌همتا ستایش می‌کند که فرآیند بی‌وقعی مبارزه‌طلبی است، اما، در عین حال، معتقد است که باتای فهم ملطی از پروژه‌ی عظیم و بسیار مهم هدیه^۳ در تفکر مارسل موس^۴ دارد.

1. Roland Barthes. *From work to Text*, In *Image Music Text*. Stephen Heath. London: Fontana, 1977, p. 157.

2. Jean Baudrillard. *Quand Bataille attaqua le principe metaphysique de l'economie. Le Livre de la quinzaine*. (1-15 juin 1976): 4-5, p. 234.

3. Marcel Mauss. *Gift: Forms and Functions of Exchange in Archaic Societies*. Jan Cunnison. London: RKP, 1954.

۴. گستره‌ی نفوذ اندیشه و آثار مارسل موس نزدیک به سی سال فضای جامعه‌شناسی و انسان‌شناسی فرانسه را درمی‌نوردد. موس پس از مرگ امیل دورکهم به ریاست ژورنال مهم جامعه‌شناسی سال فرانسه انتخاب می‌شود و ایده‌ها و پژوهش‌هایش بر موقعیت‌گرایان فرانسوی، اتنومیست‌های ایتالیایی، پیرولن مکتب دورکهم، —

لازم به ذکر است که همه‌ی پانویس‌های توضیحی در این کتاب متعلق به نویسندگان (باتای، بودریار) است مگر آن‌ها که با م. ف. مشخص شده‌اند. از پروفیسور آر. جی. تیر نیز ممنون‌ایم که طی نوشتن این مقدمه، با ارسال مقالات و کتاب‌هایی از و درباره‌ی باتای (که تهیه‌ی آن‌ها برای ما مقدور نبود)، به بهبود کار نهایی ما یاری رساند. همچنین، کتاب حاضر از روی هر دو نسخه‌ی انگلیسی و فرانسوی به فارسی ترجمه شده است.

دو

گستره‌ی آثار بنای همه‌ی ژانرهای مورد اشاره‌ی رولان بارت را در برمی‌گیرد و در واقع سبک متنی یا یک ایده است: اقتصاد عام. مواجهه با باتای، نه مواجهه با نوع خاصی از انحصار بلکه مواجهه با نوعی چشم‌انداز در قبال اقتصاد است: اقتصادی که همه‌جا کار می‌کند و در مقابل هر نظام تولیدگر می‌ایستد؛ جالب این‌جاست که فرقی هم نمی‌کند با جرات‌ار گرفته‌ایم: در عرصه‌ی سیاست، در اقتصاد، در فروشگاه، در شعر، در خانواده، در رابطه‌ای عاشقانه، در ادبیات، در کارخانه، در بطن انقلاب و الخ. از یک سو هر کدام از این اقتصادها بیش از آنچه نیاز به مصرف دارند تولید می‌کنند؛ و بیش از آنچه نیاز به مصرف داشته باشند، برای مصرف کردن جذب می‌کنند. افزادی تولید، مازاد تولید، حتا ارزش افزوده، پس‌مانده‌ی تولید، پس‌مانده‌ی برده‌سالاری، از کار، اضافی مصرف، اضافی کار، همگی عناصری هستند از آنچه در دایره‌ی بیرون از دایره‌ی بدن ارگانیک مورد بررسی قرار می‌گیرند. آنچه باقی می‌ماند بر منطقی به نام هزینه‌گری سوار می‌شود و هزینه‌گری نیز سویه‌ای از قربانی‌گری است. باید

→ ایده‌ی قربانی‌گری در کار هنری هوبرت مطالعات مبتنی بر منطق مبادله‌ی لوی - اشتروس، اقتصاد عام باتای، به‌ویژه بر بودریار (در آثاری همچون *جامه‌ی مصرفی و آینده‌ی تولید*) و نیز بر مارکسیست‌های ضدنگلی و طیف‌های متفاوت ضدسرمایه‌داری (که لئو مبادله برای‌شان اهمیت بسیاری دارد) تأثیری شگفت می‌گذارد. موس بیش از همه به واسطه‌ی کتاب بسیار مهمش *هزینه‌گرها و کارکردهای مبادله در جوامع ارگانیک* شناخته می‌شود. با این همه، به‌منظر می‌رسد که گستره‌ی نفوذ موس به مرزهای کشورش، فرانسه، محدود شده است.

آن مازاد / اضافه قربانی شود و بدن متحمل هزینه شود تا پایداری آن اقتصاد / بدن تضمین گردد. از سوی دیگر، در رابطه‌ی سوژه و ابژه، همواره چیزی در ابژه حاضر است که تمامیت و این همانی آن را نقض می‌کند، نشان می‌دهد که ابژه از ابتدا همان چیزی نبوده که هست، همگونی و یکپارچگی‌اش را زیر سؤال می‌برد و آن را دیگرگون می‌سازد؛ چیزی که هست اما گویی نیست، چیزی که انگار رؤیت‌پذیر نمی‌شود که بعدتر بخواند گزاره‌پذیر شود. این چیز درون ابژه، این (نا)چیزی درون چیز، پس مانده‌ای اشتدادی است که ابژه و دوگانه‌ی دکارتی 'تداد و اندیشه را چنان از ریخت می‌اندازد که سوژه قابلیت بازشناخت آن را در وضعیتی هگلی ندارد و نمی‌تواند ستیزی متافیزیکی رخ بدهد و، عاقبت، به تولید شود. پس چه یک بدن (که ارگانیسمی مشخص دارد و فرآیند تولید و مصرف را از سر می‌گذراند) در درون خودش چیزی داشته باشد که به حساب نیاید (ناچیز)، درون چیز / ابژه‌ی کوچک درون ابژه‌ی مورد بررسی) و چه از خودش چیزی اضافه ر جای بگذارد (مازاد، پس مانده، اتلاف، فزونی، هدررفت، اضافه، تفاله). در هر دو حالت نوعی «اضافه بودن»، وفور انرژی، یا فراوانی در کار است. بنابراین بهترین صورت‌بندی در کار باتای چنین است: «مازاد، ذاتی هر اقتصادی است».

به عنوان مثال، یکی از بی‌نهایت مازادهای یک بدن انسانی (چه حیوانی، چه انسانی) فضولات یا مدفوع است. حال اجازه دهید به سادگی این بدن و پس مانده‌اش را که باید دفع و طرد شود تا بدن پایدار بماند، یعنی سزینی و ارگانیک محسوب می‌شود، در وضعیت‌های متناظری در اقتصادهای مورد ذکر نشان دهیم: بدن ارگانیک / مدفوع، جامعه / مرده، هستی / نیستی، معنا / نامعنا، ذهن / کلمه، بدن / قهقهه، امر تراژیک / امر کمیک، اکوسیستم / زباله، اکثریت / اقلیت و الخ. پس اگر بخواهیم به نظرگاه باتای وارد شویم ناگزیر هستیم

ابژه‌ی مورد مطالعه را به مثابه‌ی یک بدن / اقتصاد در نظر بگیریم، البته بدنی که خودش می‌تواند پس‌مانده‌ی بدنی دیگر و بزرگ‌تر نیز باشد و چه‌بسا که دارد در درون آن بدن بزرگ‌تر زیست می‌کند. کار بعدی روش باتای، بیرون کشیدن امر نامتجانس ساز است، امر مختل‌کننده‌ی هویت، امری که ورای / درون ابژه می‌زید: یک نیستی در کرانه‌های هستی، یعنی آن‌جا که شناخت مختل می‌شود و اندیشه نه به نااندیشه بلکه به اندیشیدن به امر غیرقابل اندیشیدن درمی‌افتد. تمام ترم‌های باتای با استفاده از همین شکل تفکر فهمیده می‌شوند: خیر و شر اخلاقی، قربانی‌گری یا ایثار، ارتباط یا هم‌رسانی، گناه، دیگری، دوستی، نیستی، تجربه‌ی خون، هزینه‌گری، شهریاری و الخ. پس آن‌چه اهمیت دارد فهم همین پس‌مانده از اقتصاد عام است.

باتای در سه جلد کتاب *سهم ملعون* به تفصیل درباره‌ی این ایده بحث می‌کند و دلیل نوشتن کتاب صرفاً بیان منسجم‌تر ایده‌هایی می‌داند که در تمام آثارش تکرار شده‌اند. پس ریشه‌ها برای او بر مبنای مازاد / اضافه‌ای که از اقتصاد برجای می‌ماند بررسی می‌شوند. اما در روش او تفاوتی بنیادین بین مازاد و فزونی نیز وجود دارد: مازادها از روی نتیجه‌ی شدت کارکردهای بدن نیستند. مازاد می‌تواند چیزی باشد که هدر می‌رود و هزینه می‌شود اما این هزینه ناشی از شدت کارکردها، استهلاک‌ها و فرسودگی بدن / اقتصاد نیست. برعکس، فزونی است که به شدت‌ها و سرحدات ذاتی دارد. فزونی درست زمانی تولید می‌شود که بدن / اقتصاد نتواند از آن بهره‌برداری و به‌واقع بدن / اقتصاد از جذب آن به درون خویش و عقلانی‌سازی‌اش در مناسبات تولید ناتوان باشد. بدین ترتیب روشن است که فزونی ضدتولیدی است، ضد مصرفی است، جذب نمی‌شود، بلکه تنها به بیرون پرتاب می‌شود — درست مثل قهقهه که دهان آن را به بیرون تَف می‌کند. پس هر فزونی یک مازاد است، اما هر مازادی یک فزونی نیست.